

A magyar Himaláján

Képek, beszámolók alapján van némi fogalmunk, hogy néz ki „a világ teteje,” de nagyon keveseknek adatik meg, hogy meg tudják mászni a Mount Everestet. Minden magyar számára elérhető azonban a legmagasabb magyar hegycsúcs. Nem a Kékesre gondolok, hanem arra, hogy a magyarok által lakott tájaknak melyik a legmagasabb pontja. Ez Erdélyben a Madarasi Hargita.

Persze nagyon közel áll a szívünkhöz a Tátra. Kiépítésében a helyi – zömmel magyar, illetve „hungarus” érzelmű, német eredetű „cipszerek” mellett oroszlánrésze volt a magyar hegymászóknak, kiemelten a Magyarországi Kárpát Egyesületnek. De ma mindkét Tátra szlovák hegy, környékét ők lakják, ők működtetik. A Keleti- és Déli-Kárpátok kétezer fölötti csúcsai sem idegenek a számunkra, őseink nyomában mi is, ma is járjuk, mászzuk őket, találni a környékükön még ma is magyarokat, de nemcsak a politikai térkép kapcsolja ezeket a szomszédos népekhez. A Hargita azonban a magyar-székely nép hegysége. Az lakja, ki tudja hány évszázada. Magyarok élnek fájából, állataiból, magyarok építették ki útjait, épületeit, magyarországi turisták látogatják egyre növekvő számban. Ezért mondjuk ki, tudatosítsuk a Kárpát-medence nyolc országában élő magyar nemzet minden tagjában, hogy a legmagasabb magyar hegység a Hargita, s az egykori vulkán legmagasabb pontja az 1800 méter magas Madarasi Hargita csúcs.

A Magyarországi Kárpát Egyesületnek ez év február elején – a Nemzeti Civil Alapprogram támogatásával – a Hargitán rendezett téli táborán kereken ötvenen (köztük sok 30 év alatti fiatal) vettek részt Magyarországról, Erdélyből, Szlovákiából és Ukrajnából (Kárpátaljáról), hogy a lesiklás és sítalpas vándorlás mellett esténként beszélgessenek a határok által elválasztott magyar közösségek közös és eltérő gondjairól, kilátásairól, a jövőbeli szorosabb kapcsolatokról. Noha az idei tél még a tavalyinál is enyhébb és szárazabb volt egész Közép-Európában, a Hargitán jó másfél méter természetes hó fogadta az érkezőket. Az egész napos autóbusz-út után újdonság és különleges élmény volt két traktor-vontatta szekéren tenni meg az 1600 méteren fekvő menedékházakig vezető utolsó 13 km-t. A társaság többsége a meglehetősen puritán „Gyopár” menedékházban lakott, de a hangulat pótolta a kényelmet. Az étkezés a nemrég elkészült, és valóban európai színvonalú Sűgő Vendégházban volt.

Én vagy harminc éve a magyarországi síoktatók „besíző” táborával jártam először a Hargitán. Akkor a vargyasi pályán működött egy igen primitív, ruhaszaggató beakasztós (helyi szóhasználattal „kutyás”) felvonó, ehhez képest a két mostani komoly haladás. Az is nagy dolog, hogy van és működik egy pályaelőkészítő gép (raktrak), ennek jóvoltából nemcsak a huplik egyengethetők el, de a hótakaró is jóval tartósabb. Az első nap végig havazott, de ennek alig volt látszata. A második napra előjött a nap, de a Madarasi Hargita csúcsa végig felhőben maradt. Egy csoport a Csicsói Hargita felé indult neki a mély hóba taposott ösvénynek. A bizonytalan látásviszonyok és az alapos helyismeret hiánya következtében nem valósult meg az a terv, hogy a járatlan, szűz hóban, a szabad terepen lefelé sível elindulva fedezzük fel a völgyeket, ahol reményeink szerint a jövőben további, hosszabb felvonók alkotnak majd rendszert, hogy a Csíki medencéből székes vagy kabinos felvonóval lehessen eljutni az 1800-as csúcs alá. A harmadik nap ugyan köddel indult, de délre

kiderült. A Mihályhavasra felkapaszkodva fenséges panoráma tárult elénk a völgyekre és a környező hegycsúcsokra. A Madarasi csúcsról délután 3-ra tűnt el a felhő, ekkor már több csoport úton volt bevétele. A legszívósabbak kivárták a felvonók leállítását, hogy azután sítalpon vagy vállon a sível ők is nekivágjanak a kétszáz méteres magasságkülönbségnek. Az egyébként bosszantó és bűdösítő hómotorok jól kitaposták az utat, de sietni kellett, mert lenyugvóban volt a nap, ráadásul új felhők is gomolyogtak felfelé. Szinte az utolsó percben értünk fel a csúcsra, ahol mi is megrendülve álltunk az elődök állította kopjafa és kereszt alatt, olvasva az örökérvényű felszólítást: „Hazádnak rendületlenül...” Arra gondoltam, mit érezhetett Erőss Zsolt „a világ tetején,” a Himaláján. Nekünk ugyan összehasonlíthatatlanul könnyebb volt a Hargita hegység legmagasabb csúcsára feljutni, de a látvány ott is páratlan és feledhetetlen. Nem sok időnk volt a gyönyörködésre, mert ha lebukik a nap, vagy beborít bennünket a felhő, akkor már csak tapogatózva kereshetjük lefelé az utat. Fölös volt az aggodalom, ideális tömörségű szűz hóban, a ritkás fenyők között kanyarogva, 3-4 perc alatt lefutottunk a menedékházakhoz, még időben, hogy a hegygerinc mögött gyorsan süllyedő napról szép fényképek készüljenek. Ekkor fogalmazódott meg bennem a gondolat, hogy legyen ez a „magyar Himalája” olyan zarándokhely, ahová minden magyarnak életében legalább egyszer el kell jutnia, nem autóval vagy kényelmes felvonóval, hanem a saját lábán, mert így jobban értékeli azt a látványt, ami fentről eléje tárul.

Két évvel ezelőtt, 2005. március 14-én nagy élmény volt számomra sível siklani le 13 km-t a völgybe, a Zeteváralja fölötti Ivóhoz. Akkor egy méter friss hó hullott az éjszaka, most erre hiába vágytunk. Kezdetben gyorsan siklottunk lefelé a havon, de ahogy csökkent a magasság, úgy vált mind jegesebbé az út. A bölcsebbek lecsatoltak, az élboly viszont már nem is tudott megállni a bobb pályává vált keréknyomokban. A lefelé tartó autók megelőzése még nem jelentett különösebb gondot, de csak a Gondviselésnek köszönhető, hogy a felfelé húzóknak mellett baj nélkül el tudtunk suhanni. Végre volt egy kis útmenti tisztás, itt egy éles kanyarral (régentezt „krisztiániá”-ak, „kriszti”-nek nevezték) meg tudtunk állni, letörölni a verítéket, cipőt cserélni, hogy a hátralévő két kilométert a jeges-köves úton óvatosan bukácsolva meg tudjuk tenni. Már a házak között jártunk, mikor utolért bennünket a traktor-szekér, rajta társaink és csomagjaink, hogy a Kolping-ház előtt azután beszálljunk a reánk váró buszba. Utolsó fényképezkedés, majd a hosszú út Marosvásárhelyig, Kolozsvárig, Váradig, illetve Budapestig.

Februárban a Hargitán kicsiben megtörtént az a „nemzetegyesítés,” amit az Európai Unió tagság jelenthet a magyarok többsége számára. A folytatást, az újabb találkozást az MKE nyári kárpátaljai jubileumi tábora fogja meghozni.

Jeszenszky Géza